



### شانس صفر برای پروژه بدون ریسک

© January 2006, Dr David Hillson PMP FAPM

david@risk-doctor.com

واژه ریسک واژه ای متعارف و پر کاربرد در فرهنگ لغات زمانه ی ماست که در ارتباط با شرایط شخصی (سلامتی، بازنشستگی، بیمه، سرمایه گذاری و ...)، شرایط اجتماعی (تروریسم، عملکرد اقتصادی، ایمنی غذا و ...) و شرایط تجاری (اداره امور شرکت ها، استراتژی، دوام تجاری و ...) می باشد. یکی از جاهایی که مدیریت ریسک امتیاز ویژه ای پیدا کرده مدیریت پروژه هاست، شاید به دلیل طبیعت ریسکی پروژه ها. چرا پروژه ها ریسکی اند؟ عوالی وجود دارند که در همه ی پروژه ها تکرار می شوند و پروژه ها را به صورت ذاتی ریسکی می کنند. این عوامل عبارتند از:

- **منحصر بفردی:** درگیر شدن با تعدادی از عوامل که بیشتر انجام نشده اند.
- **پیچیدگی** در شاخه های مختلف فنی، تجاری، تداخل ها یا ارتباطات.
- **فرضیات و محدودیت ها** درباره آینده: هم موارد صریح و آشکار و هم موارد تلویحی و پنهان، که ممکن است نادرست بودن آنها اثبات شود.
- **اهداف،** تعیین مقادیری که بوسیله آنها موفقیت پروژه تعیین خواهد شد، که معمولاً ثابت اند و گاهی مغایر با هم.
- **مردم،** شامل مدیریت و اعضای تیم پروژه، کارفرماها و مشتری ها، تامین کنندگان و پیمانکاران فرعی، همه کسانی که گستره آنها غیر قابل پیش بینی است.
- **نیازمندی ها، انتظارات و اهداف سهامداران** که می تواند تغییر کند، با هم اشتراك داشته باشند یا مخالف هم باشند.
- **تغییر،** از آنجایی که هر پروژه ای يك واسطه ی تغییر است، از زمان حال شناخته شده به آینده ی ناشناس حرکت می کند.
- **محیط زیستی** که پروژه را در بر می گیرد شامل هم محیط زیست سازمان داخلی و هم محیط زیست خارجی: جایی که تغییرات خارج از کنترل پروژه می تواند روی دهد.

این عوامل ریسکی در طبیعت همه پروژه ها ایجاد می شود و بدون تغییر در پروژه نمی توانند از بین بروند. به عنوان مثال، پروژه ای که منحصر بفرد نباشد، محدودیت نداشته باشد، با مردم درگیر نشود و تغییری ایجاد نکند در واقع يك پروژه نخواهد بود. تلاش برای از بین بردن عوامل ریسکی يك پروژه آن را به چیزی دیگر تبدیل خواهد کرد و آن دیگر يك پروژه نخواهد بود. در واقع پروژه ها ریسک های مربوطه را به منظور به دست آوردن منافع در يك روش کنترل شده می پذیرند. تصور کردن پروژه ی بدون ریسک غیر ممکن است.

البته بعضی از پروژه ها پر ریسک اند در حالی که برخی ریسک های کمتری دارند، اما تعریف پروژه ها در برخی حوزه ها ریسکی است. "پروژه بدون ریسک" اصطلاحی متناقض است- چنین چیزی نمی تواند وجود داشته باشد. دلیل اهمیت مدیریت ریسک به عنوان بخش مؤثری از مدیریت پروژه همین است: از آنجایی که همه پروژه ها در معرض ریسک هستند پروژه های موفق آنهایی هستند که ریسک به شکل مناسبی در آنها مدیریت می شود.